

Követni Istent emberi módon

„Imitatio Dei”, Isten utánzása a nyugati kultúrában ismert teológiai fogalom. Latin nevéből kiindulva sokan azt gondolják, keresztény eredetű, noha kétségtelen, hogy már fellelhető a héber Bibliában is. A több lehetséges példából talán a legtökéletesebb Mózes ötödik könyve tizenharmadik fejezetének ötödik mondata, amely egyszerűen kijelenti: „Az Örökkévaló, a ti Istenetek után járjatok”.

Ritkán ugyan, de a Tóra egyes mondatai utaltak ennek a képzetnek a megvalósítására, amikor például a heti pihenőnap, a szombat megtartásának a parancsát olvassuk; pihenjél te is, mert azon a napon az Örökkévaló is megpihent (Exodus 20:10-11). Hasonló módon a Szentírás azzal is indokolja az idegen embertársunk szeretetének szükségességét, hogy Isten is szereti a jövevényt (Deuteronomium 10:18). Egy általánosabb és átfogóbb összegzése az „Imitatio Dei” gondolatának megtalálható az úgynevezett Szentség Kódex legismertebb mondatában: „Szentek legyetek, mert szent vagyok én is az Örökkévaló, a ti Istenetek” (Leviticus 19:2).

A héber Biblia említett tanításai csak sejtetik Isten utánzásának a lényegét, és a Talmud mestereire várt ennek a teológiai képzetnek a kifejtése. Az

időszámításunk harmadik századában élő rabbi, Chámá bár Chániná nevéhez fűződik az „Imitatio Dei” legkorábbi és legérthetőbb magyarázata.

„Hogyan értelmezhetjük azt a bibliai verset, amely megköveteli, járjunk az Örökkévaló utjain, vagyis közelről kövessük Őt? (Deuteronomium 13:5) Hiszen a Szentírás csak pár fejezettel előtte (Deuteronomium 9:3) azt is állítja, hogy Isten ‘és ochlá’, emésztő tűz? A halandók bizony elpusztulnának az állandó tűzviharban.” A megoldás Chámá bár Chániná számára egyszerű: Isten tulajdonságait kell a mi életünkben megvalósítani.

„Ahogy Isten irgalmas és kegyelmes, Te is légy irgalmas és kegyelmes.
Ahogy Isten felöltözteti a ruhátlant, Te is öltöztess fel a ruhátlant.
Ahogy Isten meglátogatja a beteget, Te is látogasd meg a beteget.
Ahogy Isten megvigasztalja a gyászolókat, Te is vigasztald meg a gyászolókat.
Ahogy Isten a halottal foglalatoskodik, Te is foglalatoskodj a halottal.
Ahogy Isten irgalmas és kegyelmes, Te is légy irgalmas és kegyelmes.
Járj Isten utjain, szolgálj az Örökkévalót egész szíveddel s egész lelkeddel...” (Szoatáh 14/a)

Valóban, még ma, a 21. században is nagyon sok alkalmunk adódik az „Imitatio Dei” megvalósítására. Nekünk, zsidó embereknek ez nem csak egy teológiai fogalom, hanem

életmód is. Mint Isten aktív partnerei, a be nem fejeződött teremtés folyamatában napról-napra tudjuk világunkat javítani és jobbá tenni (tikkun olám).

Az „Imitatio Dei” megvalósítása bizony közelebb vihet ahhoz a korhoz, amelyben a magyar költő a Kánaán eljövételét vélte meglátni:

„Ha majd a bőség kosarából
Mindenki egyaránt vehet,
Ha majd a jognak asztalánál
Mind egyaránt foglal helyet,
Ha majd a szellem napvilága
Ragyog minden ház ablakán:
Akkor mondhatjuk, hogy megálljunk,
Mert itt van már a Kánaán!”

Folytatva Petőfi Sándor gondolatát, akkor megállhatunk, de „addig nincs megnyugvás, folyvást küszködni kell”. Szeretettel és reménnyel:

Feri

Jeruzsálem nap és a Hat Napos Háború

Ijár hónap 28. (május vége-június eleje) Jeruzsálem napja (Yom Yerushalaim) emléket állít az 1967. júniusi Hat Napos Háborúban (Milchemet Sheshet HaYamim) aratott győzelemnek, amelyet Jeruzsálem óvárosának - bene a Templomhegy és a Nyugati-fal (Har HaBayit, HaKotel HaMa'aravi) jordán megszállás alóli felszabadítása és a főváros újraegyesítése koronázott.

A háború és előzményei dióhéjban: Az 1967-et megelőző években Izrael Állam és legitimitását el nem ismerő szomszédai közötti kisebb-nagyobb súlyosságú fegyveres összetűzések robbantak ki.

A Hat Napos Háború egyik legismertebb fotója: izraeli katonákat ábrázol a Nyugati-fal mellett nem sokkal annak elfoglalása után

1964-től a PFSZ-be tömörült "palesztin" szervezetek) merényleteit követően 1967. május közepén Gamal Abdel Nasszer egyiptomi diktátor csapatokat küldött az 1956-os Szezi Háborút lezáró fegyverszünet értelmében demilitarizált Sínai-félszigetre és kiutasította innen az ENSZ békefenntartóit, illetve elzárta az izraeli hajók elől az Eilati/Aqabai-öbölt a Vörös-tengerrel összekötő Tiráni-szorost, melyen Izrael kőolaj importjának mintegy 90 százaléka haladt keresztül. A stratégiai fontosságú Tiráni-szorost Izrael és a nyugati országok nemzetközi vizeknek, míg Egyiptom saját felségvizének tekintett. Mindezt az izraeli határok menti mozgósításokkal, csapatösszevonásokkal és Izrael megsemmisítésével való nyílt fenyegetéssel párosította.

Egyiptom és Szíria katonai együttműködésről kötött megállapodást még 1966-ban, Egyiptom és Jordánia pedig 1967. május 30-án.

Az izraeli kormány és hadvezetés úgy döntött, nem adja meg a túlerőben lévő egyiptomi, szír, jordán, iraki erőknek (és más, a háborúban résztvevő, de inkább csak jelképes erősítést küldő arab államoknak) a támadás ideje és módja megválasztásának előnyét, hanem egy meglepetésszerű megelőző háborút kezdett június 5-én.

Az izraeli légierő tisztjei egyiptomi MiG 21-es roncsai mellett a Sínai-félszigeten

Ennek bevezetőjeként az izraeli légierő még a repülőtereken megsemmisítette az egyiptomi légierő nagy részét,

ezzel szinte behozhatatlan fölényre szert téve. A meglepetésszerű támadásnak köszönhetően, az egyiptomi egységek pánikszerűen vonultak vissza a Szuezi-csatorna nyugati partjára sokszor még felszerelésüket is maguk mögött hagyva. Június 8-ára a teljes Sínai-félsziget (és a Gázai-övezet) izraeli ellenőrzés alatt állt.

Levi Eshkol miniszterelnök egy haditengerészeti járőrhajón a Tiráni-szorosban

A háború első napján, annak ellenére, hogy Izrael a háborúból való kimaradásra próbálta rávenni Husszeint jordán királyt, megindultak a jordán tűzérési támadások a megosztott Jeruzsálemben. Az izraeli gyalogsági és páncélos alakulatok a légierő támogatásával június 5. és 7-e között heves harcokban kiszorította az iraki egységek által támogatott jordán erőket a júdeai, shomroni területekről a Jordán keleti partjára. Főleg Jeruzsálemben, ahol az izraeli hadvezetés az emberveszteségek ellenére is mellőzte a páncélos és tűzérési alakulatokat, hogy minél kisebb károk keletkezzenek, főleg az óváros műemlékeiben. Június 7-re Jeruzsálem óvárosa a Templom-heggyel felszabadult, Izrael fővárosa 19 év után újraegyesült.

Yitzhak Rabin vezérkari főnök, Moshe Dayan védelmi miniszter és Uzi Narkiss tábornok a Cáhál főparancsnokságának (Pikud HaMerkaz) vezetője, illetve a háttérben, arccal hátrafelé fordulva Rechavam Ze'evi, aki 2001-ben turisztikai miniszterként terrormerénylet áldozatává vált.

Golán-fennsík 1967

A szír tüzérségi támadások megakadályozása érdekében június 9. és 10. között Izrael elfoglalta a Golán-fennsíkot, ezzel befejeződött a Hat Napos Háború nevet kapott 1967. júniusi háború

Területi változások a Hat Napos Háború után

Jeruzsálem óvárosa a Templom-heggyel a háborút követően 19 év után először ismét szabadon elérhetővé vált bármely vallás hívei számára.

Progresszív zsidó istentisztelet a Women of the Wall/Nashot HaKotel szervezet tagjaival és a Hat Napos Háború Jeruzsálem felszabadításában részt vett veteránjaival... (forrás: timesofisrael.com)

Újra bárki imádkozhat a Nyugati-falnál; bár a fal előtti tér az ultra-ortodox háredi rabbinátus felügyelete alatt áll, amely lényegében ortodox zsinagógai szabályokat szab az itt tartott szertartások feltételül. Mindenek előtt a progresszív irányzatok által el nem fogadott nőket érintő korlátozásokat. Egy közelmúltbeli bírósági ítéletig akár

előállítás is lehetett a progresszív liturgikus szokások szerint tartott imákból, mintha a hely nem közterület lenne. Mindez meg-meg újuló feszültség forrása a zsidó vallás különböző irányzatai között.

A Templom-hegy mecsetei megmaradtak a muszlim vallási testület kezelésében, míg a város jordán állampolgárságú arab lakosságának izraeli állampolgárságot kínáltak fel, amit azonban csak kis részük fogadott el.

(fotó: israeltoday.co.il)

A hegyen - ahol az egykori Szentély azaz a Bet HaMikdash állt, az Izrael Állam létezésével szemben, illetve a zsidósággal általában ellenséges iszlámista körök "érzékenységére" való tekintettel az izraeli hatóságok nem engednek semmiféle nyilvános zsidó szertartást, valamint a hegy nem muzulmánok általi látogatását is korlátozzák.

Egyébként az ultra-ortodoxok (háredim) halachikus értelmezés alapján elutasítják a hegyre történő felmenetelt, mondván nehogy véletlenül az egykori Szentély legszentebb belső részének helyére illetéktelen lépjen (csak a főpap, a Kohén HaGadol léphetett be bizonyos rituális megtisztulást követően). Egyes modern-ortodox vallásos-cionisták (da'ati leuhi) szerint ettől még a hegy bizonyos részei látogathatóak.

Mindazonáltal történelmi jelentőségű, hogy majd két évezred után először ismét zsidó fennhatóság alá került Jeruzsálem, mint a zsidóság legszentebb zarándokhelye, illetve más zarándokhelyek, mint az ősatyák sírjai a hebroni Machpéla barlangba.

Jeruzsálem felszabadulásának és újra egyesülésének napja 1968-tól hivatalos állami emléknap Izraelben, a vallásos-cionista (da'ati leumi) irányultságú Főrabbinátus vallási jelentőségű ünnepé nyilvánította. Ilyenkor sokan belefoglalják a napi imarendbe a Hallél hálaadó zsoltárt. Az Izrael Államot elutasító "háredi" ultra-ortodoxok azonban ezt a napot, és a nap ünnepi jellegét elutasítják.

A sok évtizedre, évszázadra visszanyúló és időnként fellobbanó etnikai-felekezeti feszültségek ellenére reméljük, hogy Jeruzsálem nevéhez híven remélhetőleg mihamarabb a különböző népek és vallások (illetve a zsidóságon belüli irányzatok) békés együttélésének példaképe lesz.

F. Szóka Áron

Jeruzsálem Nap – Családi Nap Jom Jerusalem – Jom Mispaha

Közösségünk május 27-én vasárnap délután egy nagyszerű összejövettel ünnepelte meg a Jeruzsálem napot. Az eseményt Rapi-Legény Zsuzsi lendületes szervezése alapozta meg. A családok apraja-nagyja talált magának elfoglaltságot Magyar Sára művészeti vezetésével:

Dalok Jeruzsálemről és Izraelről
Samu-Pandzarisz Diána énekelt Lamm
Dávid gitárművész közreműködésével

A Magyar Cionista Szövetséggel közös rendezvényen meghallgattuk Raj Ferenc rabbi ünnepi beszédét, majd Gadó János előadását Jeruzsálem státuszáról, melyet a jog, a politika, és a média szemüvegén át láttatott. Végül

„Magyar dalok repülnek Júdeába” címmel Garai Róbert színművész irodalmi műsorát élvezhettük.

P.Sz.Gy.

Solidarity Sabbath - Szolidaritás Szombat

Május 22-én egy kicsit ismét máshogy fogadtuk a szombatot. Világszerte ugyanis ezen a napon tartják a Lantos Alapítvány kezdeményezésére a Solidarity Sabbath-ot. Ez manapság több szempontból is fontos. Részint azért, mert a zsidó gondolkodásmód részét képezi az, hogy az üldözöttek helyzetét átérezzük: „Szeresd az idegent, mert Te is idegen voltál Egyiptomban!”. S hogy ma kik az üldözöttek? Nos, sajnos van belőlük bőven.

Másrészt azért is fontos a szolidaritás, mert ez egyfajta érzélem megnyilvánulás. Átérezzük a másik helyzetét. Vagyis nem vagyunk közömbösek. Ne maradj közömbös! A közömbösség ugyanis lehetőséget ad arra, hogy velünk vagy másokkal azt tegyenek, amit akarnak.

Jelentem, mi nem vagyunk közömbösek! A szombat fogadás fontos része volt ez alkalommal is a tanítás, melyet Raj Ferenc rabbinktól hallhattunk a gyertyagyújtás után, melyet két legidősebb hölgytagunk Marika és Ibi végzett el.

Parti Nagy Lajos Kossuth-díjas költő-író Érintettek című írását olvasta fel.

Iványi Gábor lelkész gondolatai között elhangzott egy mondat, mely mélyen belém égett: Mindenki, aki politikailag hasznot húz az antiszemitizmusból, az maga is antiszemita.

Az e heti kérdés ez volt: „Őrző, meddig tart még az éjszaka?” A bennem rejlő optimista ember válasza természetesen az, hogy már nem sokáig. Ám a kérdés és a válasz ennél azért sokkal összetettebb. Honnan ismerjük fel, hogy vége a sötétségnek?

Nagy örömkre az est részét képezte Samu-Pandzarisz Diána énekművész és Lamm Dávid gitárművész előadása is. Egy újdonsággal is meglepték a közösséget: az Auschwitz-ot túlélő romák dalával, angol és lovári nyelven,

s nagyon jól tolmácsolta az érzést, amit akkor és abban a világban megéltek a túlélők...

A nagyszerű est után került sor a kiddusra, melyen kedves vendégeink, Rabbi Professor David B. Ruderman, Joseph Meyerhoff Professzor, valamint Molnár Péter „szólásszabadság-jogász,” is részt vettek.

Szverle Balázs

Júniusi program-előzetes

Ha másképp nem jelezzük, akkor programjaink helyszíne a Bálint Ház első emeleti Macesz terme (1065 Budapest,. Révay utca. 16.).

Június 5. péntek 17:30 Bevezetés a liturgiába 18:30 Kabbalat Sabbat
Június 7. vasárnap 10 órától Judafest utcafesztivál a Kazinczy utcában a Bét Orim részvételével
Június 8. hétfő 18:00 A könyv(ek) népe - a szóbeli és az írott tan a zsidóság történetében
Június 12. péntek 17:30 Bevezetés a liturgiába 18:30 Kabbalat Sabbat
Június 15. hétfő 18:00 A könyv(ek) népe - a szóbeli és az írott tan a zsidóság történetében
Június 19. péntek 17:30 Bevezetés a liturgiába 18:30 Kabbalat Sabbat
Június 22. hétfő 18:00 A könyv(ek) népe - a szóbeli és az írott tan a zsidóság történetében
Június 26. péntek 17:30 Bevezetés a liturgiába 18:30 Kabbalat Sabbat
Június 29. hétfő 18:00 A könyv(ek) népe - a szóbeli és az írott tan a zsidóság történetében